

**Орто бөлөххө байанай ыйыгар аналлаах түмүктүүр аһаҕас
дьарык.**

Иитээччи: Тимофеева Т.Е.

г.Якутск

Соруктара:

Үөрэтэр соруктар: Саха кинитин төрүт дьарыга булт туһунан, дьиикэй кыыл туһунан оҕолор билиилэрин чингэтии.

Сайыннарар соруктар: оҕо болҕомтотун, сангарар санатын, толкуйдуур дьобурун сайыннарыы.

Иитэр соруктар: Айылҕаҕа таптала, харастабыллаах сыһыаны иити.

Үөрэтэр уоблас интеграцията: оҕо тулалыыр эйгэни билиэн – көрүүн баҕатын, тулалыыр дьону – сэргэни кытары бодоруһар сатабылын, кэрэни кэрэхсиир дьобурун, сангарар санатын, эт – хаан өттүнэн кыабын сайыннарыы.

Матарыйаал: проектор, экран, хартыыналар (андаатар, кубах, саһыл, эһэ, уу, от, талах, арҕах). Оонньуур кубах, мээчик. Рюкзак, Булчут туттар тэриллэрэ.

Ытыллар чааһа: 15 – 20м.

Дьарык барыта:

Кирири чааһа.

Сахалыы танастаах оҕолор иитээччилэрин кытары төгүрүччү тураллар.

Иитээччи: - Үтүө күнүнэн, оҕолор.

Оҕолор: - Үтүө күнүнэн!

Иитээччи: - Сэтинньи ый – Байанай ыйа диэн ааттанар. Байанай диэн кимий? (оҕолор эппиэттэрэ).

Иитээччи: - Байанай диэн – ойуур иччитэ, булт танарата. Байанай кинилии майгылаах, үөрүннэн, ону тэнэ хомуйтуо, өһүргэс. Кини ойуур кыылларын, көтөрдөрүн харыстыыр. Онтон “Булчут» диэн кимий?. (оҕолор эппиэттэрэ). Булчут диэн булугас талыгас, мындыр өйдөөх, аһыныгас, көмүскэс, үтүө майгылаах киһи.

Сүрүн чааһа.

Иитээччи: - Оҕолоор, мин бүгүн эһигини айанна барарга ынырабын. Ол гынан баран бу айан көннөрү айан буолбатах. Эһиги тыа – ойуур олоҕун төһө билэргитин билиэхпит.

Оонньуу «Хайыһарынан хаамы».

Ханнык баҕар булчут бэйэлэрэ миинэр көлөлөөх уонна кыһыны тонгуу хаарга атахтарыгар кэтиллэр хайыһардаах буолаллар. Билигин оҕолор хайыһар кэтэммит айанна турунуохпут.

Музыка тыаһыыр, экранна айылҕа ойуута көстөр: уу, от, талах, мас, арҕах.

“Таабырын таайы”.

- Ууга кэллибит. Манна ким сасыта буолуой, таайаххайын эрэ? (оҕолор эппиэттэрэ). Саамай сеп, андаатар. Экранна андаатар ойуута көстөр.

- От быыһыгар ким сасыта буолуой? Таайын эрэ! (оҕолор эппиэттэрэ). Маладьыастар! Куобахчаан сасыт. Экранна куобах ойуута көстөр.
- Талахха тийэн кэллибит. Ким манна сахарый? Таайын эрэ!(оҕолор эппиэттэрэ). Саамай сөп саһыл. Экранна саһыл ойуута көстөр.
- Арҕахха тийэн кэллибит. Ким манна олорор эбитий? (оҕолор эппиэттэрэ). Экранна эһэ ойуута көстөр.

Булчут киирэр.

- Үтүө күнүнэн оҕолор! Мин эһиэхэ ыалдьыттыы кэлиим. Билигин оҕолор, булчут туттар тэрилин төһө билэргитин көрүөхпүт.

Иитээччи: - Остуолга булчуттар туттар тэриллэрэ бааллар ону ааттыы – ааттыы булчут рюкзагар уган иһиэхтээххит.

Булчут: - Аны билигин эһиэхэ оонньоу оонньотон көрүөхпүн баҕарабын. Билигин ким саамай сытыы харахтаабын, сымса илиилээбин билиэхпит.

Хамсаныылаах оонньоу «Куобаҕы быраҕы».

Тумук чааһа.

Иитээччи: - Биһиги Аар тайҕабытын, тулалыыр айылҕабытын мэлдьи харыстыабын! Оччоҕо эрэ көтөр – сүүрэр уксуу туруо, Баай байанайбыт араас булдунаан араас булдунаан күндүлүү туруо!

Баай Байанай күндүлээбит аһыттан амсайыаххайын.